

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยมีความมุ่งหมายเพื่อการศึกษาและเปรียบเทียบสภาพปัจจุบัน ปัญหา แนวทางการพัฒนาการเรียนการสอน ตามหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนคาทอลิกในสังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ครูผู้สอน โรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี จำนวน 208 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) เกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และปัญหาการพัฒนาการเรียนการสอน และแบบสำรวจรายการ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ค่าวิกฤต (t -Test) การวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) และแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนใช้ความถี่และน้ำหนักคะแนน

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าสภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนคาทอลิกในสังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี ในครั้งนี้สรุปผลตามความมุ่งหมายได้ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันของโรงเรียนคาทอลิกในสังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี มีการจัดการเรียนการสอน ตามหลักสูตรสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย และเมื่อจำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ และตามช่วงชั้น พบว่า มีการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อย
2. ปัญหาการจัดการเรียนการสอน ตามหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนคาทอลิกในสังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี ในภาพรวมและรายด้าน จำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้และตามช่วงชั้น อยู่ในระดับมาก
3. สภาพปัจจุบันการจัดการเรียนการสอน ตามหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนคาทอลิกในสังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี จำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยรวมและทุกรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีความสำคัญทางสถิติ สำหรับการจำแนกตามช่วงชั้น โดยรวมด้านการพัฒนาหลักสูตร การพัฒนาสื่อการเรียนรู้ ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และด้านการวัดประเมินผลผู้เรียน แตกต่างกันอย่างไม่มีความสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

4. ปัญหาการจัดการเรียนการสอน ตามหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนคาทอลิกในสังกัด สังฆมณฑลจันทบุรี จำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้โดยรวม ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านพัฒนาสื่อการเรียนรู้ ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนด้านการวัดประเมินผลผู้เรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับการจำแนกตามสังกัดช่วงชั้น โดยรวมและทุกรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

5. แนวทางการพัฒนาการเรียนการสอน ตามหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนคาทอลิกในสังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี คือ การประเมินและรายงานผลการใช้หลักสูตรเพื่อพัฒนาหลักสูตรอย่างค่อเนื่อง การนิเทศด้านการเรียนการสอนภายในโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ การประเมินผลและรายงานการพัฒนาการผลิตและใช้สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมด้านวัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น การนิเทศ ติดตามและประเมินผลการวิเคราะห์วิจัย และการประเมินตัวครูและนักเรียนเพื่อนำผลจากการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนในภาคเรียนถัดไป

อภิปรายผล

การอภิปรายผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นสำคัญจากการค้นพบในการศึกษาดมจุดมุ่งหมายของการศึกษา และสมมติฐานของการศึกษาค้นคว้าดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนคาทอลิกในสังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี โดยรวมจำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้และตามช่วงชั้น มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากถึงแม้ว่าผู้บริหารและครูผู้สอนตระหนัก และเน้นความสำคัญของการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ครอบคลุมถึงการปฏิบัติงานตามภารกิจต่าง ๆ ของโรงเรียน ที่มุ่งพัฒนานุเคราะห์อย่างสมบูรณ์ตามหลักพระคริสต์ธรรม มุ่งสร้างบรรยากาศที่ได้รับแรงบันดาลใจจากจิตตารมณ์ของเสรีภาพ และความรักของพระวรสาร (สมาคมสภาการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทย, 2539, หน้า 7) ประกอบกับสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ทั้งการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมได้เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว พร้อม ๆ กันในหลายเรื่องเกิดการแข่งขันระหว่างสถานศึกษา โดยเฉพาะเรื่องคุณภาพ ดังนั้นการพัฒนาการเรียนการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษาจึงเป็นกิจกรรมของผู้บริหารและครูผู้สอนต้องร่วมกันดำเนินงาน เพื่อให้บริการทางการศึกษาทั้งแก่เด็กและเยาวชน เพื่อพัฒนาให้เกิดความรู้ ความสามารถ ทักษะคิด ค่านิยม และคุณธรรมต่าง ๆ เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ซึ่งถือเป็นเป้าหมายของการจัดการศึกษาของประเทศมาโดยตลอด แต่

ในการดำเนินงานนำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 มาใช้นั้น อยู่ในช่วงการปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำงาน ซึ่งผ่านมา 1 ปีการศึกษา เท่านั้น ครูผู้สอนอาจขาดความพร้อม ความไม่เข้าใจ ไม่ชัดเจน และนอกจากนี้ ครูผู้สอนอยู่ระหว่างปรับปรุงวิธีการเรียนการสอน ที่ต้องเปลี่ยนบทบาทจากการเป็นผู้ชี้แนะ ผู้ถ่ายทอดความรู้ไปเป็นผู้ช่วยเหลือส่งเสริมสนับสนุนผู้เรียน ในการแสวงหาความรู้จากสื่อ และแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ และให้ข้อมูลที่ถูกต้อง และแม่นยำแก่ผู้เรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545 ก, หน้า 3) ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับ ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา และคณะ (2530) พบว่าในการพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูให้มีสมรรถภาพที่พึงประสงค์นั้น การประเมินทักษะของครูมีทักษะในระดับต่ำ ในด้านการรวบรวมข้อมูลในการศึกษาชุมชน และยังสอดคล้องกับ สุมน อมรวิวัฒน์ และคณะ (2527) ได้ศึกษาสภาพปัจจุบัน และปัญหาการเรียนการสอนของครูประถมศึกษา กรุงเทพฯ พบปัญหาตัวครู ดังนี้ ครูผู้สอนขาดความพร้อมในการใช้หลักสูตร ส่วนหนึ่งไม่เข้าใจวิธีการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูบางคนไม่ถนัดการสอนบางกลุ่มประสบการณ์ จึงไม่สามารถดัดแปลงหรือยืดหยุ่นกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม ครูมีภารกิจด้านอื่น ๆ มากมาย มีชั่วโมงสอนมากจึงไม่สามารถเตรียมการสอนได้ครบทุกครั้งที่ทำการสอน ครูผู้สอนขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องสื่อการสอน ขาดความเข้าใจการวางแผน และการเตรียมการสอน ขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องการวัดประเมินผล เป็นต้น จากเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้สภาพปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนคาทอลิกในสังกัด สังฆมณฑลจันทบุรี โดยรวม ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และด้านการวัดประเมินผลผู้เรียน จำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้และตามระดับช่วงชั้นมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

2. ปัญหาการจัดการเรียนการสอน ตามหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนคาทอลิกในสังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี โดยรวมและทุกด้าน จำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้และจำแนกตามช่วงชั้น มีอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการอบรมครูผู้สอนเพื่อให้เกิดความเข้าใจหลักสูตร ยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร อันเป็นปัญหาสืบเนื่องมาจากการจำกัดในเรื่องงบประมาณมีไม่เพียงพอทำให้จัดอบรมได้น้อยวัน เอกสารประกอบมีไม่เพียงพอ และประกอบกับเพิ่งเริ่มดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษาในปีการศึกษา 2546 ซึ่งผ่านมา 1 ปีการศึกษาเท่านั้น ครูผู้สอนอยู่ในช่วงปรับเปลี่ยนกระบวนการทำงานอาจเกิดความเข้าใจไม่ชัดเจนในบางเรื่องได้ และสุทธิพงษ์ ทรงศีล (2542) พบว่าในการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบยึดเด็กเป็นศูนย์กลางของครูผู้สอนในแต่ละด้าน ครูผู้สอนต้องมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนมากที่สุด ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุมน อมรวิวัฒน์ และคณะ (2527) ที่ได้ศึกษาสภาพปัจจุบัน และปัญหาการเรียนการสอนของครูประถมศึกษา กรุงเทพฯ พบปัญหาด้านตัวครู ดังนี้ ครูผู้สอนขาด

ความพร้อมในการใช้หลักสูตร ส่วนหนึ่งไม่เข้าใจวิธีการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูบางคนไม่ถนัดการสอนบางกลุ่มประสบการณ์จึงไม่สามารถดัดแปลงหรือยืดหยุ่นกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม ครูมีภารกิจ ด้านอื่น ๆ มากมาย เช่น มีชั่วโมงสอนมากจึงไม่สามารถเตรียมการสอนได้ครบทุกครั้งที่ทำการสอน ครูผู้สอนขาดความรู้ความเข้าใจ เรื่องการวัดประเมินผล เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ จิรภัทร ไม้ทองดี (2540, บทคัดย่อ อ้างถึงใน สุนิสา วิทยานุกรณ์, 2545, หน้า 4) ที่ได้ศึกษาพบว่า ปัญหาการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นด้านโรงเรียน ครูบุคลากรทางการศึกษา หลักสูตรกระบวนการเรียนการสอน และด้านระบบบริหารอยู่ในระดับมาก จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงทำให้ปัญหาการพัฒนาการเรียนการสอน ตามหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนคาทอลิก ในสังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี โดยรวมและทุกรายด้าน จำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ และจำแนกตามช่วงชั้นอยู่ในระดับมาก

3. การเปรียบเทียบสภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนคาทอลิก ในสังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี จำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้และตามช่วงชั้น โดยภาพรวมและรายด้าน อภิปราย ได้ดังนี้

3.1 สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนการสอน ตามหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนคาทอลิกในสังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี จำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยรวมและทุกรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูผู้สอนกลุ่มพื้นฐานและกลุ่มเสริมสร้างพื้นฐานฯ ได้รับการพัฒนาศักยภาพ ด้านความรู้ความเข้าใจ และการนำไปปฏิบัติเกี่ยวกับการนำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ภายใต้นโยบายและมาตรฐานเดียวกัน ประกอบกับครูผู้สอนทั้ง 2 กลุ่ม ต้องปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ในการทำงานในช่วงเดียวกันคือ การใช้หลักสูตรนาร่องในปีการศึกษา 2546 นอกจากนี้ในบางครั้งถ้าครูในกลุ่มสาระใดขาดก็จะต้องให้ครูอีกกลุ่มสาระหนึ่งที่มีความสามารถมาช่วยสอนบ้าง ประกอบการใช้หลักสูตรเพื่งดำเนินการมาได้ 1 ปีการศึกษาเท่านั้นและครูผู้สอน ไม่ว่าจะอยู่กลุ่มสาระหรือช่วงชั้นใด ก็ต้องมีมาตรฐานการศึกษา โดยสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้มีนโยบายเชิงรุกถึงบุคลากรและสถานศึกษา ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องต่อพระราชบัญญัติการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีผลบังคับใช้ในวันที่ 20 สิงหาคม 2545 จึงทำให้ครูผู้สอนทุกกลุ่มสาระต้องพัฒนาตนเองให้มีคุณภาพเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษาให้มีประสิทธิผล และประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ เฉลิมรงค์ รามนัญ (2545, หน้า 84-85) ที่ได้ศึกษาสภาพปัญหา และแนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดสมุทรสาคร พบว่าสภาพการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดสมุทรสาครจำแนกตามวุฒิการศึกษาและขนาดโรงเรียน โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ

ลือชัย จันทร์โป (2534, หน้า 135-144) ที่ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานด้านวิชาการของครู ประถมศึกษาโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี พบว่าสภาพการปฏิบัติงานโดยรวมด้านการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน การจัดการเรียนการสอน การนิเทศและการพัฒนาบุคลากร และด้านการวัดประเมินผลการเรียน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงทำให้สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนคาทอลิกในสังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี จำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้โดยรวมและทุกรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สำหรับสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนคาทอลิกในสังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี จำแนกตามระดับช่วงชั้น โดยรวมและด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านพัฒนาสื่อการเรียนรู้ ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และด้านการวัดประเมินผลผู้เรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .05$ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูผู้สอนตามระดับช่วงชั้นจะรับผิดชอบชั้นเรียนที่แตกต่างกัน กล่าวคือครูสอนช่วงชั้น 1 รับผิดชอบชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ครูสอนช่วงชั้นที่ 2 รับผิดชอบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 และครูสอนช่วงชั้นที่ 3 รับผิดชอบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ซึ่งการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนในแต่ละด้านได้ไม่เท่ากัน ถึงแม้ว่าก่อนนำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของกระทรวงศึกษาธิการมาใช้ ครูผู้สอนทุกท่านจะได้รับการประชุม สัมมนา อบรม ตลอดจนได้มีการศึกษาดูงานทางวิชาการมาแล้วก็ตาม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเทคนิควิธีการของครูผู้สอนแต่ละท่านในการปรับเปลี่ยนกระบวนการทศน์ในการทำงานตลอดจนอาจมีความเข้าใจ มีการรับรู้ได้ไม่เท่ากัน เกิดความสับสนในเรื่องที่ต้องปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนการสอน จากผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนช่วงชั้นที่ 1 จะมีสภาพปัจจุบันการพัฒนาการเรียนการสอนมากกว่าครูผู้สอนมากกว่าครูผู้สอนช่วงชั้นที่ 2 และครูผู้สอนช่วงชั้นที่ 3 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเนื้อหาสาระอาจเอื้อต่อการพัฒนาและเริ่มทำได้ซึ่งเป็นช่วงที่เริ่มต้นเป็นพื้นฐาน และผู้เรียนให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ตลอดจนการนำหลักสูตรมาใช้ในระยะเวลาเพียง 1 ปีเท่านั้น สภาพการดำเนินงานของครูผู้สอนช่วงชั้นที่ 2 และ 3 อาจจะยังเห็นได้ไม่ชัดเจน ซึ่งการศึกษาการดำเนินการ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน แบบยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง พบว่า การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของครูผู้สอนในแต่ละด้าน ครูผู้สอนต้องเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การสอนมากที่สุด (สุทธิพงษ์ ทรงศีล, 2542) นอกจากนี้ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับ จิรภัทร ไม้ทองดี (2540, อ้างถึงใน สุนิสา วิทยานุกรณ์ 2545, หน้า 54) ที่ได้ศึกษาลักษณะสภาพปัญหาการปฏิบัติงานในปัจจุบันและวิสัยทัศน์ของผู้บริหารและครูผู้สอนในการบริหารสถานศึกษา ตามแนวการปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุทัยธานี กำแพงเพชร พิจิตร และนครสวรรค์ พบว่า การเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติงานในปัจจุบันของผู้บริหารและครูผู้สอนแตกต่างกันอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับที่ .05 ในด้านหลักสูตร ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านครู โรงเรียน ด้านบุคลากรทางการศึกษา และด้านระบบการบริหารการศึกษา นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ สุทัศน์ แดงทอง (2528) ได้ศึกษาและเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนของครู โรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยนาท พบว่า ครูที่มีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรต่างกัน มีพฤติกรรมการสอนในด้านการใช้อุปกรณ์การสอนแตกต่างกัน จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงทำให้สภาพ ปัจจุบันของการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนคาทอลิก ในสังกัด สังฆมณฑลจันทบุรี จำแนกตามระดับช่วงชั้นโดยรวมและด้านพัฒนาหลักสูตร ด้านพัฒนาสื่อการเรียนรู้ ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และด้านการวัดประเมินผลผู้เรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .05$

3.2 ปัญหาการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนคาทอลิกในสังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี จำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้โดยรวม ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านพัฒนาสื่อการเรียนรู้ ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการนำหลักสูตรมาใช้ เพิ่งเริ่มดำเนินการได้ 1 ปีการศึกษาเท่านั้น ครูผู้สอนกลุ่มพื้นฐานและกลุ่มเสริมสร้างพื้นฐานฯ ต้องมีการปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ในการดำเนินงานภายใต้ นโยบายมาตรฐานเดียวกันและสภาพแวดล้อมที่เหมือนกัน ครูผู้สอนทุกท่านต่างมีจุดมุ่งหมายเดียวกันคือต้องพัฒนาตนเองให้มีคุณภาพเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนตามพระราชบัญญัติการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ เชนณรงค์รามณี (2545, หน้า 84-85) ที่ได้ศึกษา สภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดสมุทรสาคร พบว่า มีปัญหาการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดสมุทรสาครจำแนกตามวุฒิการศึกษา และขนาดโรงเรียน โดยรวม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับลือชัย จันทรไพบี (2534, หน้า 135-144) ที่ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานด้านวิชาการของครูประถมศึกษาโรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี พบว่าปัญหาการปฏิบัติงานโดยรวมด้านการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน การจัดการเรียน การสอน การนิเทศ และการพัฒนาบุคลากร และด้านการวัดประเมินผลการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสุนิสา วิทยานุกรณ์ (2545, บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาสภาพ ปัญหา และแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาตามแนวปฏิรูปการศึกษาของโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษาจังหวัดระยอง พบว่า การเปรียบเทียบการดำเนินการจัดการศึกษาตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาของโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษา จังหวัดระยอง มีปัญหาโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นจึงส่งผลทำให้สภาพปัจจุบัน และปัญหาการพัฒนาการเรียนการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียน

คาทอลิกในสังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี จำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยรวมด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านพัฒนาสื่อการเรียนรู้ ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ

ส่วนด้านการวัดประเมินผลผู้เรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .05$ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากในการวัดประเมินผลผู้เรียนได้ปรับเปลี่ยนจากเดิมมากกล่าวคือ ต้องเปิดโอกาสให้นักเรียนที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ทั้งผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกับครูผู้สอนและบุคลากรต่างๆอย่างกว้างขวางทุกชั้นตอน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545 ก, หน้า 37-39) นอกจากนี้ ครูผู้สอนอาจมีความเข้าใจ มีการเรียนรู้ไม่เหมือนกัน ในเรื่องของการวัดประเมินผลผู้เรียน ตลอดจนครูผู้สอนแต่ละท่านมีประสบการณ์ในการทำงานที่แตกต่างกัน ย่อมมีผลกระทบต่อครูผู้สอนที่ต้องปรับเปลี่ยนวิธีการวัดประเมินผล จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงทำให้ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้เกี่ยวกับงานด้านการวัดประเมินผลผู้เรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .05$

สำหรับปัญหาการจัดการเรียนการสอน ตามหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนคาทอลิกในสังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี จำแนกตามช่วงชั้นโดยรวมและทุกรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารและครูผู้สอนตระหนักและเห็นความสำคัญของการจัดการเรียนการสอน ตามหลักสูตรสถานศึกษา เมื่อผู้บริหารและคณะกรรมการต่างๆ จัดประชุม อบรม สัมมนา หรือการไปศึกษาดูงานทางวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวกับการนำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานมาใช้ในปีการศึกษา 2546 นั้น ครูผู้สอนทุกระดับช่วงชั้น ก็จะเข้าร่วมกิจกรรมด้วยทุกครั้ง ทำให้เกิดการพัฒนาตนเองซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ (2538, หน้า 5) กล่าวว่า การปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยเร่งปฏิรูประบบ การผลิต การสรรหา และพัฒนาครู ทั้งที่ทำการสอนในสถานศึกษาของรัฐและเอกชนอย่างครบวงจร รวมทั้งพัฒนาผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยให้ครูทุกคนได้เพิ่มพูนความรู้และพัฒนาทักษะในรูปแบบต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องทั่วถึง และทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และเทคโนโลยี โดยทุก 2 ปี ต้องผ่านการอบรมอย่างน้อย 1 ครั้ง และมีการอบรมของกระทรวงศึกษาธิการ หรือกรมต้นสังกัด และการอบรมของสถาบันอื่น และการพัฒนาตนเองในรูปแบบต่าง ๆ ให้ถือเป็นการปฏิบัติหน้าที่ และให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณาเป็นส่วนหนึ่งของผลการปฏิบัติงานของครูด้วย และนอกจากนี้ ครูผู้สอนทุกระดับช่วงชั้น ต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการทศน์ในการทำงานภายใต้นโยบาย และมาตรฐานเดียวกัน เหมือนกัน ช่วงเวลาเดียวกัน ตั้งแต่ทางโรงเรียนได้นำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานมาใช้ในปีการศึกษา 2546 ซึ่งผ่านมาได้ 1 ปี ผลการวิจัยครั้งนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทัศน์ แดงทอง (2528) ที่ได้ศึกษาพฤติกรรมของครูโรงเรียนประถมศึกษาสำนักงานการ

ประถมศึกษาจังหวัดชัยนาท พบว่าครูที่มีวุฒิการศึกษา และอายุต่างก็มีพฤติกรรมการสอนในด้านการเตรียมการสอน การใช้วิธีสอน การใช้อุปกรณ์การสอน การควบคุมชั้นและสร้างบรรยากาศในห้องเรียน และการวัดผลและประเมินผลไม่แตกต่างกันและสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนิสา วิทยานุกรณ์ (2545, บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาสภาพ ปัญหา และแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาคตามแนวปฏิรูปการศึกษาของโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษาจังหวัดระยอง พบว่าการเปรียบเทียบการดำเนินการจัดการศึกษาคตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ของโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาจังหวัดระยอง มีปัญหาโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ เฉลนรงค์ รามณัฏ (2545, หน้า 84-85) ที่ได้ศึกษา สภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดสมุทรสาคร พบว่าสภาพและปัญหาการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดสมุทรสาคร โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงทำให้ปัญหาการพัฒนาการเรียนการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนคาทอลิก ในสังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี จำแนกตามระดับช่วงชั้น โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4. แนวทางการพัฒนาการเรียนการสอน ตามหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนคาทอลิกในสังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี ครูผู้สอนมีข้อเสนอแนะดังนี้

4.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตร ครูผู้สอนเสนอว่า ควรพัฒนาการประเมินและรายงานผลการใช้หลักสูตรเพื่อพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการทำหลักสูตรสถานศึกษาขึ้นพื้นฐานเป็นครั้งแรก ตลอดจนมีการประเมินคุณภาพการศึกษาจากผู้ประเมินภายนอกเพื่อการประกันคุณภาพทางการศึกษาและสอดคล้องกับกระแสสังคมที่เปลี่ยนแปลง นอกจากนี้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้กำหนดแนวทางในการจัดการศึกษาการจัดการกระบวนการเรียนรู้และที่สำคัญคือ การนำหลักสูตรมาปรับให้มีความยืดหยุ่นหลากหลายต่อเนื่องสัมพันธ์กับชีวิตมีความสมดุลเป็นสากลมีมาตรฐาน เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตร และนำหลักสูตรไปใช้โดยเน้นให้เรียนรู้โลกในอนาคต และการเรียนรู้เพื่อการดำรงชีวิตในสังคมในการดำเนินงานต่างๆ ที่ผ่านมามีเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรครูผู้สอนมีความต้องการทราบถึงข้อดีข้อเสีย เพื่อนำมาพัฒนาปรับปรุงแก้ไขต่อไป จึงทำให้ควรมีการพัฒนาเรื่องการประเมินและรายงานผลการใช้หลักสูตรเพื่อพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง

4.2 ด้านกระบวนการเรียนการสอน ครูผู้สอนเสนอว่าควรพัฒนากรณีพิเศษ ด้านการเรียนการสอนภายในโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านหลักสูตร เนื้อหา วิธีการสอน และเทคโนโลยีต่าง ๆ มากมาย ครูผู้สอนมีความจำเป็นต้องมีแผนหรือแนวทางในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่ชัดเจนและต่อเนื่อง หากไม่มีการพัฒนา

กระบวนการเรียนการสอนแล้วจะส่งผลให้โรงเรียนไม่มีคุณภาพไม่ได้มาตรฐาน นอกจากนี้ในการจัดกระบวนการเรียนการสอน ครูผู้สอนต้องมีความสามารถในการวิเคราะห์ผู้เรียน วิเคราะห์เนื้อหาที่สอน และบริบทต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องแล้วเลือกจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสม ซึ่งในการปรับกลวิธีในการจัดการเรียนการสอน ผู้สอนต้องการได้รับคำปรึกษา แนะนำ ชี้แจงในส่วนที่ยังไม่แน่ใจ เพื่อให้เกิดความมั่นใจในการปฏิบัติการสอนต่อไป จึงทำให้ควรมีการพัฒนาการนิเทศด้านการเรียนการสอนภายในโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ

4.3 ด้านพัฒนาสื่อการเรียนรู้ ครูผู้สอนเสนอว่า ควรพัฒนา ประเมินผลและรายงาน การพัฒนาการผลิต และการใช้สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้เปลี่ยนไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 22 กล่าวว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ (กรมสามัญศึกษา, 2542, หน้า 13) และแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านปัจจัยเกี่ยวกับตัวครู มีตัวชี้วัดคือ ครูสามารถทำแผนการสอนและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายโดยเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ครูสามารถผลิตสื่อ เลือกใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี ให้สอดคล้องกับเนื้อหาและกระบวนการเรียนรู้ (กรมสามัญศึกษา, 2542, หน้า 28) จากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตามพระราชบัญญัติการศึกษาพุทธศักราช 2542 นั้น จึงทำให้ควรมีการพัฒนา ประเมินผลและรายงาน การพัฒนาการผลิต และการใช้สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ

4.4 ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ครูผู้สอนเสนอว่า ควรพัฒนาการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมด้านวัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้กำหนดให้สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนเข้าร่วมกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะ และความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถของตนเองตามศักยภาพ และประกอบกับในปัจจุบันโรงเรียนส่วนใหญ่ยังไม่มี การประสานความร่วมมือกับชุมชนและองค์กรส่วนท้องถิ่นอย่างชัดเจนและจริงจัง จึงต้องการพัฒนาการประสานความร่วมมือ ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 คือการจัดการศึกษายึดหลักการศึกษาตลอดชีวิต สำหรับประชาชนให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา จึงส่งผลทำให้ควรมีการพัฒนาการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมด้านวัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น

4.5 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อาจารย์เสนอว่า ควรพัฒนาตนเองเรื่อง การนิเทศ ติดตาม และประเมินผล การวิเคราะห์วิจัย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ปัจจุบันการวิจัยในชั้นเรียน

หรือวิจัยด้านการเรียนการสอนได้เข้ามามีบทบาทเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาระบบงานในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น สาเหตุสำคัญที่ต้องมีการใช้การวิจัยนำหน้าการพัฒนาการเรียนการสอน เพราะมีปัญหาเกี่ยวกับการสอนของครู ซึ่งกมล ภูประเสริฐ (2544, หน้า 122) ให้ความเห็นว่าครูส่วนใหญ่ไม่สามารถโยงทฤษฎี หลักการที่ได้เรียนมาไปสู่การปฏิบัติจึงควรมุ่งทำวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งเป็นวิจัยที่เหมาะสมกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นอย่างมาก เนื่องจากผลการวิจัยเป็นรูปธรรม ใช้ปรับปรุงแก้ไขปัญหาและพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างเหมาะสมกับบริบทของแต่ละโรงเรียน ได้มากที่สุด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2536, หน้า 193) ซึ่งสอดคล้องกับ พงษ์ศักดิ์ จันทรสุนทร (2541, หน้า 2-3 อ้างถึงใน สุนิสา วิทยานุกรณ์, 2545) ที่กล่าวว่าการศึกษาและพัฒนาเทคโนโลยีใหม่ ๆ ใด ๆ ก็ตาม โดยเฉพาะครูผู้สอนจำเป็นต้องอาศัยพื้นฐานทางการศึกษาค้นคว้า วิจัย และทดลองเพื่อแสวงหาความรู้ใหม่ๆ รวมทั้งการแก้ปัญหาและสามารถนำไปประยุกต์ใช้หรือปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงสุด นอกจากนี้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กำหนดให้ครูผู้สอนใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ และส่งเสริมให้วิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน จึงทำให้ควรมีการพัฒนาเรื่องกรณีศึกษาติดตาม และการประเมินผลทางวิเคราะห์ วิจัย

4.6 ด้านการวัดประเมินผลผู้เรียน ครูผู้สอนเสนอว่า ควรพัฒนาการประเมินตัวครูและนักเรียน เพื่อนำผลจากการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนในภาคเรียนถัดไป ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนการสอนที่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพนั้น จะต้องมีการประเมินผลการเรียนการสอนตามแผนการสอน และนำผลการประเมินไปพัฒนาผู้เรียนและการสอนของครู ดังนั้นผู้บริหารควรมีการนิเทศติดตาม และประเมินผู้สอนและนักเรียนให้ได้มาซึ่งข้อมูล อีกประการหนึ่ง ควรเป็นการวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริง ทั้งนี้เพราะการประเมินตามสภาพจริงเป็นกระบวนการสังเกต การบันทึก และรวบรวมข้อมูลจากงาน และวิธีการที่นักเรียนทำการประเมินทักษะการคิดที่ซับซ้อนในการทำงานความสามารถในการแก้ปัญหา และการแสดงออกที่เกิดจากสภาพจริง (กรมวิชาการ, 2545 ค, หน้า 11) เพื่อให้ได้ข้อมูลเพื่อนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนได้เต็มตามศักยภาพ และสนองความต้องการของหลักสูตรและสังคมได้ จึงทำให้ควรมีการพัฒนาการประเมินตัวครูและนักเรียน เพื่อนำผลจากการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนในภาคเรียนถัดไป

2.6 ด้านการวัดประเมินผู้เรียน ผู้บริหารควรมีการประเมินตัวครูและนักเรียนเพื่อนำผลจากการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนในภาคเรียนถัดไป และกำหนดให้มีการชี้แจงนักเรียนทุกครั้ง การประเมินผล โดยต้องมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านเกณฑ์ตามหลักสูตรที่กำหนด

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 ในระดับช่วงชั้น 4 ช่วงชั้น
2. ควรทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ พุทธศักราช 2544 ของบุคคลที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน นักเรียน เป็นต้น
3. การศึกษาเปรียบเทียบสภาพปัญหา และแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนคาทอลิกในสังกัดสังฆมณฑลอื่น ๆ
4. ควรมีการศึกษาผลสัมฤทธิ์ หรือความสำเร็จที่เกิดขึ้นกับนักเรียนจากการที่ได้รับการศึกษาดตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เปรียบเทียบกับหลักสูตรเดิม
5. ควรมีการประเมินผลติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนคาทอลิกในสังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี